

Tzav צו Gebod. Vayikra (Leviticus) 6:1-8:36

Eliyahu's onsterfelijkheid met Pesach en Shabbat HaGadol

De Torah lezing van deze week is Tzav, hierin worden veel van de priesterlijke wetten beschreven die op de Kohanim (priesters) van toepassing waren. Allereerst begint het ermee dat HaShem Mozes vertelt om Aäron (de eerste Kohen) en zonen te instrueren in de juiste offerrituelen. Als eerste beginnend met het olah, een soort offerande dat volledig door de vlammen wordt verteerd (in plaats van te worden geroosterd en gegeten). Rasji merkt op dat de term “tzav” bevel/gebod de connotatie heeft van niet alleen het bevel voeren over Aäron, maar over al zijn toekomstige nakomelingen en alle generaties kohanim. Het woord Tzav heeft een numerieke waarde van 96 en het verwijst naar vele woorden met dezelfde numerieke waarde. Zo leren we b.v. dat Dan Yechidi (“דן יחיד” persoonlijk oordeel), “Ani Yehudi” (“אני יהודי” Ik ben een Jood), “Hu Ha’El HaGadol” (“הוא האל הגדול” – Hashem is de grote God), “Bechol Levavi” (“בכל לבי” met heel mijn hart), allemaal dezelfde numerieke waarde hebben. Het gebruik van het woord “Tzav” (“צו”) bevel/gebod in onze Parasha leert ons dat dit werkwoord in het heden en de toekomst moet worden gebruikt. We kunnen dit denk ik het beste zien aan het volgende.

Eén van de nakomelingen is Pinchas, de kleinzoon van Aäron (via zijn zoon Elazar). Die voor zijn heldhaftige inspanningen, zoals die beschreven worden in Bemidbar (Numeri) 25, gezegend wordt door HaShem met een eeuwig priesterschap. Pinchas wordt genoemd als de Kohen Gadol (Hogepriester) in het boek Jozua (die de eerste van de Bijbelse Rechters was). Volgens de wijzen bleef hij deze rol dan ook vervullen tot de tijd van Yiftach, een van de laatste rechters. Dit zou betekenen dat hij honderden jaren als Hogepriester heeft gediend! De wijzen suggereren hierop dan ook dat toen HaShem hem een ‘eeuwig priesterschap’ beloofde, Hij dat ook letterlijk meende.

Vanwege het schandaal waarmee het verhaal van Yiftach in Shoftim (Rechters) 11-12 werd afgesloten, stellen de commentaren dat Pinchas aftrad als Hogepriester. Vervolgens verdwijnt hij uit het verhaal, om een paar eeuwen later weer te verschijnen. Deze keer komt hij terug als Eliyahu HaNavi, Elia de profeet zoals de wijzen zeggen: Pinchas zeh Eliyahu, “Pinchas is Eliyahu”. De Arizal (Sha'ar HaGilgulim 33, 2b) legt uit dat Eliyahu de reïncarnatie van Pinchas was, terwijl vele anderen zeggen dat het letterlijk één en dezelfde persoon was, aangezien HaShems zegen tenslotte ook eeuwig leven inhield.

Eliyahu zelf is zoals we kunnen lezen ook nooit overleden, wat verder bewijst dat het de bedoeling was dat Pinchas inderdaad eeuwig zou leven. De Tenach beschrijft hoe Eliyahu levend in een wervelwind van vlammen naar de hemel werd opgenomen Melachim beth (II Koningen) 2:11. Er wordt gezegd dat Eliyahu in een engel veranderde en dus voortleeft. Dit is de reden waarom hij (spiritueel gesproken) op bepaalde momenten in de Joodse kalender en levenscyclus verschijnt, zo ook tijdens een brit en voor de vijfde beker tijdens de Pesach-seder. Uiteindelijk wordt geprofeteerd dat hij aan het einde der dagen nogmaals in fysieke vorm zal terugkeren om de komst van de Mashiach aan te kondigen, zoals er staat: Ziet, Ik zende ulieden den profeet Eliyahu, eer dat die grote en die vreselijke dag des HEEREN komen zal (Maleachi 3:23).

Het commentaar van Abudraham (of Abu Dirham, rabbijn David ben Yosef uit het Spanje van de 14e eeuw) legt uit dat dit de reden is waarom de Shabbat vóór de Pesach, Shabbat HaGadol wordt genoemd “de Grote Sabbat”. Het vers in Maleachi eindigt met de woorden “de grote en

ontzagwekkende”, hagadol v'hanora . Deze passage uit Maleachi is tenslotte het Haftara-gedeelte dat we op Shabbat HaGadol in de synagoge lezen!

Het fundamentele doel van Shabbat HaGadol is om ons in de “Pesach-geest” te brengen en ons hierdoor voor te bereiden op het Pascha. Op deze Shabbat is het gebruikelijk om de Haggadah en de relevante wetten van die betreffende feestdag door te nemen. Op dezelfde manier is het Haftara-gedeelte ook bedoeld om ons alvast in de Pesach-mentaliteit te brengen. De Haftara eindigt door de eerste verlossing onder Mozes. De komende verlossing wordt dan ook geplaatst door Eliyahu en wordt als volgt ingeluid:

“Denk aan de wet van Mozes, Mijn dienaar, die Ik beval bij Horev (de berg Sinaï) voor heel Israël de statuten en verordeningen. Zie, ik zal je de profeet Eliyahu sturen vóór de komst van de Dag van Hasjem.’ (Hebreeuwse Tenach Maleachi 3:23-24)

De wijzen vertellen ons dat we na de laatste verlossing niet langer aan de eerste verlossing behoeven te denken, die in vergelijking daarmee zal verbleken. Dit is gebaseerd op het vers in Yirmiyahu (Jeremia) 23:7, dat profeteert dat mensen aan het einde der dagen God niet langer zullen omschrijven als Degene die de kinderen van Israël uit Egypte heeft weggevoerd, maar als Degene die Israël heeft gered van onderdrukking overal ter wereld. Overal in de wereld dat is nogal iets en we worden terug gebracht naar het hun Beloofde Land.

Dit is één van de redenen waarom we tijdens de Pesach seder, terwijl we de eerste verlossing herdenken, eindigen met het inschenken van een vijfde beker voor Eliyahu. Deze rede is misschien wel de aller belangrijkste. En die dag zal komen om de uiteindelijke verlossing in te luiden. Het zal dan eindelijk zo zijn dat de Joden niet langer verkeerd begrepen en onderdrukt zullen worden, en onze ballingschap zal ook hiermee eindigen en we zullen allemaal terugkeren om in vrede in het Heilige Land te leven. Daarom moeten we dan ook zeggen aan het einde van de seder : “Volgend jaar in Jeruzalem”.

Wat we ook leren uit het tweede vers is dat het korban Olah wordt vergeleken met de Torah. Net zoals we dag en nacht onze Torah in ons leven behoren te hebben. We weten ook dat de Menora dag en nacht licht gaf. Daarom wordt dit ook vergeleken met onze Neshamah, omdat we ook de verplichting hebben om dag en nacht Torah te bestuderen. Dit komt dan ook van het vers "Vehagita Bo Yomam Valayela" ("והגית בו יומם ולילה"), en je zult de Torah dag en nacht leren. Ons wordt ook bevolen om de Torah te bestuderen vanaf het vers "Beshivtecha Beveteicha" ("בשביתך בביתך"), en je zult haar bestuderen terwijl je in je huis zit, U'Velechtech Baderech" ("ובלכתך בדרך"), terwijl je op je wegen loopt, U'Beshochvecha U'Vekumecha" ("בשכבך ובקומך"), wanneer je opstaat en wanneer je gaat slapen. Dit alles is om ons te leren dat we de Torah altijd bij en in onszelf moeten hebben.

Het woord "Deshen" in het Hebreeuws heeft een numerieke waarde van 354, dit is eveneens het aantal dagen in een maanjaar. En net zoals de Mitswa van het verwijderen van de as 354 dagen per jaar moet worden uitgevoerd, zo moeten wij datgene wat als onzuiver wordt beschouwd ook verwijderen 354 dagen per jaar. Het woord "Deshen" in het Hebreeuws spelt ook "Sha-Dan" ("ש-דן") en dat is niet geheel toevallig. Want het betekent dat Hij, Hasjem, oordeelt. Dit alles is om ons te leren dat Hasjem ons op de proef stelt, en laat Hem alstublieft ons gunstig beoordelen. Een teken dat wanneer wij ons aan zijn wetten houden Hij dat zeker zal doen.

Voor nu Shabbat Shalom

Jaacov